

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Bódvalenke

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Bódvalenke

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Edelényi járás

Szervezet neve: Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány

Dátum: 2022. május

	<p>Terület: 6,63 km² Lakónépesség: 265 Jogállás: község Járás: Gönci Mege: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Bódvalenke	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Edelényi	
Programba vonás köre	3	
Szervezet neve	Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány	
Lakosságszám (2022)	300 fő	
Lakosságszám (2021)	265	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	132%	
15 év alattiak aránya (2021)	40%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	151%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	5%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	80%	
Lakásszám (2011)	60	
Üres lakások száma (2011)	13	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	186	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	59	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	186	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	59	
Lakások száma (2019)	59	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	17	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	57	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	0	
WC nélküli lakások száma (2011)	43	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,8	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	96735 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	87%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	1025000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	8	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	2	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A település pozíciója

A Bódvavölgyében fekvő község legközelebbi szomszédja Komjáti 4 kilométerre, Hidvégyardó 5 kilométerre, Tornaszentandrás pedig 7 kilométerre. Legközelebbi város az országhatár magyar oldalán Szendrő 24 km-re. (A határ szlovák oldalán Torna település, fele akkora távolságra található.)

A XX. század végéig virágzó mezőgazdasága volt a községnek, de a fiatalok elköltözése, és egyre idősebb korosztály miatt teljesen megszűnt a mezőgazdasági tevékenység. A falu nem tartozott a Bódvavölgye Mezőgazdasági Szövetkezethez, de egyéni gazdálkodók búza, kukorica, napraforgó termesztéssel foglalkoztak. A megtermelt terményt vagy eladták, vagy saját gazdaságukban állatok takarmányozására felhasználták. Elsősorban sertés, szarvasmarha tartással, és növendék borjak nevelésével foglalkoztak. A tejet saját szükségletükre használták fel, a sertést szintén saját háztartásban dolgozták fel. A növénytermesztés mellett erdőgazdaság működött, sok embernek tudtak munkát biztosítani a csemete ültetéssel, csemete kapálással, fakitermeléssel. Földbirtokosi közösség alakult ki, ami jelenleg is működik, és segítik a helyi lakosokat a téli tüzelő beszerzésével.

Nemzetiségi megoszlás nincs a településen, mindenki Romungro, magyar cigánynak vallja magát.

A 98 %-ban roma lakosú falu az ország egyik legszegényebb települése, Freskófalunak néven lett ismert. Az Európában egyedülálló közösségi alkotás ötlete Pásztor Esztertől, az Európa Műhely Kulturális Közművelődési Társaság Projektvezetőjétől származik. Ő kezdte meg helyben a munkát 2009 tavaszán, egy telepfelszámolással, az Európai Műhely és a Bódvalenkei Önkormányzat együttműködésében. A telepfelszámolás után, Pásztor Eszter kezdeményezésére az Európai Műhely Kulturális Közművelődési Társaság felkért roma művészeket a település házainak, tűzfalainak kifestésére. (Ehhez a kiválasztott tűzfalakat teljesen leverték és újra vakolták.) A házakban élő lakosság azért is járult hozzá a képek megfestéséhez, mert a házak legalább egyik oldala így teljesen fel lett újítva, és ez állagmegóvást is eredményezett. Alább található néhány fotó és a festőművészek neve. 2010. szeptemberétől a program fő támogatója a Magyar Református Szeretetszolgálat Közhasznú Alapítvány. A képekről Bódvalenkét gyakran csak „freskófalunak” hívják, ezek a képek valójában nem freskók, hanem seccók, mivel a festéket a félig megszáradt vakolatra viszik fel.

A Magyar Református Szeretetszolgálat 2021-es települési szociális diagnózisa alapján Bódvalenke lakóinak száma 253 fő, ebből 105 fő nem töltötte be a 18. életévét. A településen élő háztartások száma 56 háztartás, ebből 18 évesnél fiatalabb gyermekeket nevelő háztartás 41. Három és több 18 év alatti gyermeket nevelő háztartás 16. A 2021-es KSH adat szerint a lakosságszám 265.

Interjú Jelenlétpont

Jelenleg 300 fő lakik a településen, ebből 119 gyermek.

4 idős magyar ember lakik a településen, a többi roma lakos.

Közlekedés

Bódvalenke település a 26-os út felől, Komjáti irányából közelíthető meg, és tovább lehet haladni Hidvégyardó irányába. A település közlekedése nagyon rossz, kicsi a községen átmenő forgalom, iskolai időszakban még csak el lehet jutni a községből, de iskolai szünetek alkalmával nagyon nehéz a közlekedés. Iskolai időszakban az iskolás járatokkal együtt naponta 6-7 busz jön be és megy ki a községből úgy, hogy valamelyik irányba el lehet jutni. Bódvaszilásra és onnét tovább Miskolc irányába. Van olyan buszjárat, ami bejön, de tovább csak Tornaszentandrás felé lehet vele menni, és onnét nincs csatlakozás más irányba.

Interjú Jelenlétpont

Edelénybe 7 busz megy egy nap, mindegyik átszállással (1,2, vagy 3 átszállással). Edelénybe a Pennybe szeretnek menni a lakosok vásárolni, de nagyon **macerás tömegközlekedéssel eljutni.**

A falubusz besegít, sok funkciót betölt, orvoshoz viszik a lakókat, egy-egy bevásárlást is elintéznek.

Néhány családban van csak jogosítvány.

Térségi munkalehetőségek

Jelenleg egy fiatal gazda van a községben, aki a szülei gazdaságát viszi tovább, főállású munkaviszony mellett. A jelenlegi kis gazda egyéni vállalkozó, szintén állattartással, növénytermesztéssel és erdőgazdálkodással foglalkozik. Sok helyi lakosnak biztosít munkát, foglalkoztatja őket az állattartásban, főleg a szarvasmarha gondozásában. Az erdei munkába is be tudja őket vonni, csemeteültetés, fakitermelés, és a kitermelés után erdő tisztítás. Az erdő tisztítást szívesen elvállalják, mert az ott maradt hulladék fát haza is vihetik.

A Szitakötő Biztoskezdet Gyerekház is foglalkoztat 2 fő főállású dolgozót, de ők is más településről járnak az intézménybe dolgozni. 1 fő roma és 1 fő nem roma dolgozó. Van még lehetőség a Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány által működtetett irodán dolgozni, ahol jelenleg egy közösségi koordinátor dolgozik. A közfoglalkoztatottak a Megyei Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával tartják a kapcsolatot Edelényből. (Megyei Munkaügyi Központ).

A rossz közlekedési viszonyok miatt, nagyon nehéz a községből eljárni más munkahelyre dolgozni. Lenne lehetőség a Robert Bosch miskolci üzemében munkát vállalni, de sajnos a

Boschba járó busz nem jön be a településre, így a dolgozónak a szomszéd településre, Hidvégardóba kell eljutni, ami 5 km-re van a községtől. Kerékpárral vagy motorkerékpárral, ha nincs autó, (hóban esőben) ez rendkívül nagy kihívást jelent.

A polgármesteri hivatal fő tevékenységi köre a foglalkoztatás, nincs is más munkalehetőség a községben. Közfoglalkoztatáson belül mezőgazdasági tevékenységgel foglalkoznak (mintakert program). A megtermelt zöldséget, burgonyát, kedvezményes áron szétosztják a dolgozók között.

Interjú Jelenlétpont

Munkalehetőségek

Közfoglalkoztatás keretében 36 fő dolgozik, zömmel inkább nők, kevesebb férfi.

Mezőgazdasági program keretében fóliasátorral foglalkoznak: burgonya, hagyma, zöldségek termesztése történik, helyben adják el a megtermelt zöldségeket.

Pestre eljárnak dolgozni, hetelős munkára építőiparba mennek el, van egy férfiakból álló csapat, aki rendszeresen megy.

Elérhető szolgáltatások

A községben két intézmény működik összesen: a központban a polgármesteri hivatal, és a Biztos Kezdet Gyerekház. Az intézményi ellátottság gyér, nincs iskola, óvoda, orvos, védőnői szolgálat, de helyben még családsegítő sem.

A legközelebbi óvoda Hidvégardóban van, egy jól felszerelt intézmény, képzett szakemberekkel. Az óvodások szállítását a helyi Önkormányzat látja el falugondnoki szolgálaton belül. Reggel viszi a falugondnoki busz a gyerekeket és délután megbeszélte időben hozza őket haza.

Iskola Bódvaszilason van, és van tagiskolája Tornanádaskán, Hidvégardóban. A tagiskolákban csak alsó tagozatos tanulók járnak, Hidvégardóba pedig csak 1-2 osztály. Bódvalenkéről megosztva járnak a Hidvégardói tagiskolába a gyerekek. A szülő dönthet arról, hová szeretné íratni a gyermekét.

A nyolc általánost befejező diákok Edelénybe, az Alapítványi Oktatási Központ Munkaiskolába járnak. Az intézményvezetővel nagyon jó a kapcsolat, és azonnal jelez, ha problémát észlel, pl. a diákok nem járnak iskolába. A szülők is szeretik ide járatni a gyerekeket, mert közel van, minden nap haza tudnak menni, és van ösztöndíj. Az iskolában különböző képzések folynak, a fiúknak van hegesztő, kőműves, lányoknak varrónő, szociális segítő és ápoló képzés.

Bódvalenkén az egészségügyi ellátás nem megoldott. Van a községnek kb. 3 éve nagyon szépen felújított orvosi rendelője és védőnői szolgálatot ellátó épülete, de nem használja senki. Sem védőnő, sem orvos nincs a községben. Hidvégardóban lehet igénybe venni ilyen szolgáltatást. Gyermekorvos csak a megyei kórház gyermekegészségügyi központjában látja az oda berendelt gyerekeket. Az Önkormányzat falugondnoki szolgálata látja el az orvoshoz, védőnőhöz való eljutást, és a falugondnok váltja ki a receptre felírt gyógyszert.

Helyi közszolgáltatásként egy vegyesbolt üzemel, napi 4-5 órában, változó időpontokban. A helyiek számára még a folyamatos kenyér, tejellátás sem biztosított, ezért a nagy családokban sok vakaró sült.

Interjú Jelenlétpont

Nincs konyha a faluban.

-BKGY jelen van (Babaház néven emlegetik a helyiek)

-Óvoda a szomszéd településen, Hídvégardóban van, falubusszal viszik át a gyerekeket

-Iskolába szintén egy szomszédos településre járnak, Bódvaszilásra

-2 kisbolt található a településen

-Kocsma nincs

A kábítószer nincs jelen, és az alkoholproblémák sincsenek jelen.

Orvos leghamarabb Edelényben van.

Ha a falubusz elromlik, akkor megáll az élet. Több édesanya tudatosan gondolkodik a gyermekvállalás terén, és **injekciós fogamzásgátlót használnak.** Őket legtöbbször a falubusz viszi el az orvoshoz.

Szögligeten van legközelebb a fogászat, ami 20 km-re fekszik a településtől.

A Fetén belül a Reformátusok szeretnének igényelni egy kisbuszt, hogy ha a falubusz nincs, akkor is tudjanak besegíteni a lakosoknak, mert így nagyon ki vannak szolgáltatva ennek az egy kis falubusznak.

Legnagyobb problémáknak a közlekedést, a házakat és a munkalehetőségek hiányát látják.

Önkormányzati fejlesztések

A Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány működtet a faluban egy szociális irodát. Az iroda a lakosság segítésére lett kialakítva. Kezdetekben a Freskófalú projektirodája volt, és később került a Szeretetszolgálathoz. Az irodán szociális ügyintézésben tudnak segíteni a rászoruló ügyfeleknek. Legtöbb esetben adminisztratív segítségnyújtás zajlik, pl. a büntetések részletfizetési kérelmezése, egyéb kérelem (pl. családtámogatási) megírása, kitöltése, családi pótlék igény, gyes, gyed, anyasági támogatási igény, apai elismerő nyilatkozat előkészítése, okmányok másolása és az anyakönyvvezető felé továbbítása. A projektirodán nem csak ügyintézés, hanem közösségépítés is van. Van egy kemence az udvaron, ahol az asszonyok közösen megtanultak kenyeret, pizzát, kenyérlángost sütni.

Interjú Polgármester

Fejlesztések

-Kommunális eszközbeszerzés (takarítóeszközök a közterület karbantartásához + kistraktor)

-Köztéri játszótér

-orvosi rendelő (energetikai korszerűsítés), védőnőnek eszközöket szereztek be

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térsgégi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Közmű és út

A faluban nagyon rossz az út állapota, a közútkezelő már évek óta nem felújít, csak a kátyúkat tömi be. Az Önkormányzat a járdát és a vízelvezető árkokat pár évvel ezelőtt felújította, ezzel nincs probléma.

Interjú Polgármester

Gáz és szennyvíz nincs a településen.

Áram van, a vizet bevezették a faluba, de csak nagyon kevesen vannak rácsatlakozva, így szinte mindenki a kútról hordja a vizet. 6 családhoz van bevezetve a víz, illetve a hivatali épületekbe.

Nem előregedő a település, mert sok gyerek születik.

Szegregátumok

A községben szegregátumok nem alakultak ki, szinte egy nagy családként él a lakosság. A helyiek elmondása szerint Bódvalenke 3 családból nőtte ki magát, ebből következik, hogy majdnem mindenki egy helybeli rokona. A bajban össze tudnak tartani, de a fiatalok között előfordul irigység, vita. A konfliktusok oka sokszor az információ hiány, ami miatt kialakul a pletyka, és az egymás közti veszekedés. A lakások állapota változó, sok lakásban a villanyon kívül nincs más, víz csak egy pár lakásban és az intézményekbe van bevezetve. Nincs a községnek szennyvízcsatorna rendszere és vezetékes gáz. Közművesített ivóvíz az van a községben. Három lakásban nincs áram, ebből az egyik állapota veszélyes, mert a kémény helyén csak egy cső van kivezetve, ami bármikor életveszélyessé válhat, kigyulladhat. Lakhatási probléma, hogy sokan laknak egy-egy házban, több család együtt, ebből adódnak a családon belüli konfliktusok. A lakások állagának a megóvása is kérdés, kitörik az ablak, leválik a vakolat és nem javítják, vagy javíttatják meg. A tetőszerkezet vihar miatt sok helyen megsérült, de nincs pénz a megjavíttatásra, biztosítási díjat meg nem tudnak fizetni, sokszor annak, aki fizeti a díjat, a biztosító egy díjmaradás után felmondja a szolgáltatást.

A Lechner Tudásközpont alapján is az egész falu szegregátum.

Helyi ingatlanpiac

Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján) 1 025 000 Ft. Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen) 8 volt.

Több generáció él együtt, 3-4 család egy házban. Nem tudnak elköltözni a településről, de nem is tudnak a településen már házat venni, mert 3 ház áll üresen, azokat nem adják el.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP

telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

A telepfelszámolás során négy családot sikerült jobb lakhatási körülményekhez juttatni.

A telepfelszámolási program keretében bevezetett lakásokból már csak egy lakásban van víz, és fürdőszoba. Két lakásban még az áramot is kikapcsolták.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Interjú Polgármester

7-8 családnak lehetne lehetőség a bérlakás, akik többen élnek egy házban.

Több generáció él együtt, 3-4 család egy házban. Nem tudnak elköltözni a településről, de nem is tudnak a településen már házat venni, mert 3 ház áll üresen, azokat nem adják el.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Foglalkoztatás-jövedelem

A település nem előregedő, de nagyon magas a munkanélküliek aránya. Nincs munkalehetőség a községben. Fő foglalkoztató az Önkormányzat, közfoglalkoztatást tud biztosítani a munkanélkülieknek. 34 főt vont be a település a közfoglalkoztatási programba. Teljes munkaidőben 2-12 hónap között 20 fő, mezőgazdasági mintaprogramban 12 hónapra 14 főt.

A községben egyik nagy probléma az uzsora, pár család tartja kezében a helyi szegényebb családokat, akik sajnos nem tudnak ebből a csapdából kikerülni. Ezeknek a családoknak a lakhatás is probléma, nem mernek lépni, még akkor sem, ha volna rá lehetőség. (pl. CSOK, a községben nincs a CSOK feltételeinek megfelelő lakás, de nem mernek más községbe elmenni, mert „úgyis megtalálják őket”.)

Szociális problémák

A 2019-2020-es tanévben 1 gyermek volt sajátos nevelési igényű, (SNI) integrált nevelési igényű. 15 fő volt hátrányos helyzetű, 15 fő pedig halmozottan hátrányos helyzetű, térítésmentes étkeztetésben részesült 41 fő. Óvodába felvettek közül 8 fő járt előtte Biztos Kezdet Gyerekházba.

A településhez kapcsolódó intézmény még a Család és Gyermekjóléti Szolgálat, melynek székhelye Bódvaszilason található. Egy intézményvezető és egy családgondozó munkatárs dolgozik és 10 településen lát el család és gyermekjóléti szolgálatot. Bódvalenkének nincs 13 külön családgondozója. A településen lévő problémás gyerekek helyzetét a jó együttműködés miatt mindig sikerül megoldani.

Járási családsegítő és gyermekjóléti központ Edelényben található. A gyermekjóléti szolgálathoz gyermeknevelési problémával, ügyintézésel kapcsolatosan és információ kéréssel fordulnak a lakók. Az elmúlt évben Bódvalenkén 1 védelembe vett gyermekről számolt be a gyermekjóléti szolgálat vezetője.

Interjú Jelenlétpont és Polgármester

Védőnővel jó a kapcsolat. Iskolai hiányzások miatt alapellátásban van néhány család gyermeke, néhány védelembe vett család is van, de csak kevés.

Itt visszatartó erő a pénzbeli büntetés és a családi pótlék megvonása, így nagyon figyelnek, hogy ezek rendben legyenek. Amiatt is figyelnek az itteni családok az iskolai hiányzásokra, hogy ne legyen, mert az önkormányzat felé is megy a jelzés az óvodából és iskolából 45 igazolatlan hiányzás után, **mert ha eléri az 50 órát, akkor a szülőt közfoglalkoztatásban sem lehet alkalmazni.** Tehát még egy bevételi forrástól eleshetnek. Így még inkább visszatartó erővel bír.

Uzsora jelen van, pénzre terjed ki.

Szűrőbuszok voltak kint a lakosok egészségi állapotát felmérni: vérnyomás, szemészet, nőgyógyászat, fogászat, cukormérés.

A fejezet következtetései

Családtípus: 69 család összesen az egész településen	Családok száma: 69
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	0
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	62
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	7

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlés, uzsora bérlés, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

A falu látképe vegyes, a romák által megvásárolt hajdan nagyon szép állapotban lévő hosszú parasztházak mára teljesen elvesztették régi állapotukat. A gazdasági épületeket szinte mindenütt elbontották. Az udvarok és a kerítések elhanyagoltak, főleg olyan épületeken, akinek a tulajdonosa nem lakik a községben. (A helyiek szavajárása szerint ezeket széthordják). Nem csak a melléképületeket bontották el, hanem a portákhoz tartozó kis kerteket is elhanyagolták, elgazosodtak.

A település 61 ingatlannal rendelkezik, melyből 2 ingatlan rossz állapot miatt üres, valamint 7 épületet más célra használnak. Pl. iroda, önkormányzat, BKGY. ház, bolt, üres parókia, alapítványi épület. A KSH 201-es adatai alapján 59 a lakásszám a településen.

Interjú Jelenlétpont

A házak javarészt vályogból épültek a településen.

Kémények rossz állapotban vannak. **Nincs szocpolos ház, régi parasztházak vannak.**

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma: 50 darab
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	30
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	10

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

A településen tartanak a családok állatokat: tyúk, ló, disznó, kecske, bárány. Művelik a kerteket, ezt a mintát látták.

Erre lehetne építkezni, és megtanítani a lakosokat arra, hogy például a kecske tejét ne kiöntsék, amikor nincs kiskecske, hanem adják el vagy készítsenek belőle sajtot.

Bódvalenke - Freskófalu, a házak falát roma festőművészek munkái díszítik.

8 osztállyal rendelkeznek az itt élő emberek. Hamar alapítanak családot, **14-16 éves korban, így nincs továbbtanulás.**

A párválasztás helyben történik, illetve a környező településekről: Szalonna, Szendrő, Sajószentpéter, Tornanádaska.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					0
rossz lakásállag, még nem életveszély, de					10

nem érdemes rajta semmit csinálni					
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					30
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					10
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	0	62	7		69 család 50 ház
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése**

az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.

- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdeni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.

- **A foglalkoztatáshoz való hozzáférés elősegítése:** potenciális munkalehetőségek, lehetséges vállalkozási területek helyben való kialakítása, gondolva az alacsony iskolai végzettségű, szakképesítéssel nem rendelkező munkavállalókra.

-

- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- **A közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz-és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra további népszerűsítése, miután a tulajdonviszonyok rendezésre kerültek a célcsoport tekintetében.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krizislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok

esetén családok elhelyezhetőek. Életveszélyes ingatlan nincs a településen, azon élethelyzetük miatt krízisbe kerülhető családok száma 10.

- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlzásúlt lakásban élnek vagy nem rendelkeznek állandó lakóhellyel és albérletből albérletbe költöznek gyermekeikkel.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	rossz
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	nincs
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	jelenleg nincs eladó lakás a településen
közműinfrastruktúra	gáz és szennyvíz nincs, víz csak kevés helyen
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	többnyire rendezetlenek a házak tulajdonviszonyai, de jelenleg nincs eladó
uzsora	kamatós pénz jelen van
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	szomszédos településeken

szegregátumok relatív mérete a településen	az egész település
--	--------------------

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	nincs ellenállás ha új lakó érkezik a településen,-általában párválasztás útján
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	jelen van
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Edelény, Szendrő
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	magas

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoport köréből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönöztek és együttműködők, illetve van esély arra, hogy azzá tehető, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 6 család, ami egyben **6 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Az előzetes felméréseket, valamint interjúkat összevetve, a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	6			
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				6

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.